

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดเหนือกว่าทรัพยากรอื่นใด เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์สามารถเป็นได้ทั้งผู้สร้าง ผู้พัฒนาและผู้ทำลายทรัพยากรอื่น ๆ และทรัพยากรมนุษย์นับเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ที่ข่าวสาร ข้อมูลและความรู้ความสามารถกระจายผ่านสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้อย่างสะดวกรวดเร็ว กระแสการพัฒนาสังคมและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นเป้าหมายที่รัฐบาลในสังคมทั่วโลกต่างยอมรับ ด้วยตระหนักถึงการยกระดับบุคลากรของตนเองให้สามารถก้าวทันโลก ซึ่งการศึกษานับว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการผลิตกำลังคนที่จะมารองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้ออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาระดับแรกของประเทศไทย ที่กำหนดสาระของการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบครบกระบวนการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ของคนไทยทั้งมวล การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเน้นหลักการของการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคมนั้น ส่งผลให้รัฐบาลจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายนั้นทำให้มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากขึ้น ส่งผลให้แนวโน้มความต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจึงสูงขึ้นตามไปด้วย ดังนั้น มหาวิทยาลัยต่างๆ จึงจำเป็นต้องหารูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย ยืดหยุ่น เพื่อรองรับการกระจายโอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้ทั่วถึง ด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม

ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 กำหนดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 และมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ จึงได้กำหนดภาระหน้าที่ ไว้ 8 ประการดังนี้

1. แสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาสากล

2. ผลิตภัณฑ์ที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การผลิตบัณฑิตดังกล่าว จะต้องให้มีจำนวนและคุณภาพสอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิตของประเทศ

3. เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในคุณค่า ความสำนึก และความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

4. เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และนักการเมืองท้องถิ่น ให้มีจิตสำนึกประชาธิปไตย มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความสามารถในการบริหารพัฒนาชุมชน

5. เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง

6. ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

7. ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้าน และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน

8. ศึกษา วิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในการปฏิบัติภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

ภายใต้วัตถุประสงค์และภาระหน้าที่ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ที่กำหนดไว้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายจึงได้กำหนดนโยบายการพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในระยะ 4 ปี (พ.ศ.2548-2551) ดังนี้

นโยบายที่ 1 ด้านการให้โอกาสทางการศึกษา

1. สร้างโอกาสทางการศึกษาแก่คนทุกหมู่เหล่า
2. ขยายการบริการการศึกษาไปสู่ประเทศในเขตอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน
3. จัดการศึกษาให้มีรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน

นโยบายที่ 2 ด้านการจัดการศึกษา

1. จัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุมทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพื่อผลิตบัณฑิตที่พร้อมด้วยความรู้ มีความคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์ มีคุณธรรมและจริยธรรม
2. จัดการศึกษาในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของท้องถิ่น ประเทศ และอนุภูมิภาค กลุ่มน้ำโขงตอนบน สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษาและความร่วมมือระหว่างประเทศ
3. เน้นการสร้างศักยภาพและความเป็นเลิศทางวิชาการในสาขาที่เป็นเอกลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
4. พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น และทันสมัย
5. พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้มาตรฐาน
6. สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษากับสถาบันการศึกษา หน่วยงานและองค์กรภายนอก
7. พัฒนาอาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายให้มีความรู้ และทักษะในการจัดการเรียนการสอนระดับมหาวิทยาลัย และมีจิตวิญญาณความเป็นครู โดยเน้นให้ปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมแก่นักศึกษา

นโยบายที่ 3 ด้านการวิจัยและพัฒนา

1. ผลิตงานวิจัยที่มีคุณภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น (Area Based Research) และงานวิจัยเพื่อนำร่องการ เปิดประตูการค้าสู่ประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน
2. มุ่งเน้นและพัฒนากิจการวิจัยให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ เพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและสร้างความสามารถในการแข่งขัน
3. ส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายให้มีความสามารถในการทำวิจัยขั้นสูง
4. สนับสนุนให้มีการเผยแพร่งานวิจัยทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ
5. สนับสนุนให้มีการสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม รวมถึงการพัฒนาต่อยอด และการปรับปรุงเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. ดำเนินการวิจัยสถาบันเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
7. สร้างความร่วมมือด้านการวิจัยกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและต่างประเทศ

นโยบายที่ 4 ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้และบริการวิชาการแก่ชุมชน

1. นำผลการวิจัยและพัฒนาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดระบบองค์ความรู้ เพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดสู่ชุมชน
2. ดำเนินงานบริการวิชาการที่หลากหลายรูปแบบสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
3. ส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาพื้นบ้านของท้องถิ่น
4. พัฒนาผู้ประกอบการในท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการแข่งขันรองรับการเปิดประตูการค้าสู่ประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน
5. สร้างความเชี่ยวชาญการศึกษาด้านชาติพันธุ์ศึกษา เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับคนบนพื้นที่สูง
6. ร่วมพัฒนาและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นโดยการศึกษา วิจัยและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นโยบายที่ 5 ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

1. ปลุกจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้ตระหนักถึงคุณค่า ค่านิยม เอกลักษณ์ วัฒนธรรมและประเพณี โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและต่อเนื่อง เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
2. เป็นแหล่งเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนทางด้านศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ประชาชนและผู้สนใจทางด้านศิลปวัฒนธรรมสามารถเข้ามาศึกษา ค้นคว้าข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมได้
3. ศึกษาวิจัยเพื่อเพิ่มคุณค่า และมูลค่าทางด้านวัฒนธรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถของชุมชนในด้านคุณค่าของวัฒนธรรม
4. ร่วมอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปและวัฒนธรรมล้านนา เชิดชูศิลปินท้องถิ่น และอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นโยบายที่ 6 ด้านการผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู

1. ผลิตและพัฒนาคุณภาพบัณฑิตทางด้านครุศาสตร์ ให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา
2. เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาชีพครูให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะ และจิตวิญญาณความเป็นครู
4. สร้างเครือข่ายในการผลิตและพัฒนาครูร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานและองค์กรภายนอก

นโยบายที่ 7 ด้านการบริหารจัดการ

1. พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาวการณ์เปลี่ยนแปลง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อสร้างคุณภาพผลผลิตและบริการ
2. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร
3. พัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานในหน้าที่
4. พัฒนาศักยภาพพื้นฐานทางกายภาพพร้อมทั้งจัดภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมให้สะอาด สวยงามและมีเอกลักษณ์
5. มีกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยสู่สังคม เพื่อให้เกิดความเชื่อถือน่าเชื่อถือและมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
6. ดำเนินกิจกรรมเชิงธุรกิจ ควบคู่ไปกับการระดมทรัพยากรจากภายนอก เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมการศึกษา
7. สร้างวัฒนธรรมองค์กรเพื่อการทำงานที่ดีของบุคลากร
8. พัฒนาระบบการควบคุม ติดตาม ตรวจสอบ และประกันคุณภาพการดำเนินงานในทุกภารกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

จากนโยบายข้างต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้ขยายการศึกษาไปสู่ชุมชนชนบท และประชาชนผู้ด้อยโอกาส ให้มีโอกาสด้านการศึกษามากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2544 มีการจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายในเขตพื้นที่ใกล้เคียงที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนจำนวน 5 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พะเยา ศูนย์ฝาง ศูนย์เชียงคำ ศูนย์เวียงป่าเป้า และศูนย์เทศบาล จัดการศึกษาในระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ และสาขาวิชาบริหารธุรกิจ รวมทั้งสิ้น 40 หมู่เรียน และมีนักศึกษา 1,675 คน

ต่อมาปี พ.ศ. 2545 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายลงนามความร่วมมือทางการศึกษา กับโรงเรียนเชิงของวิทยาคม และได้เปิดให้บริการทางการศึกษา ในระดับอนุปริญญา สาขาวิชา

ศิลปศาสตร์ และระดับปริญญาตรี สาขารัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 หมู่เรียน มีนักศึกษาทั้งสิ้น 79 คน

ปี พ.ศ. 2547 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ขยายการศึกษาด้วยการเปิดศูนย์เท่ง ณ โรงเรียนเท่งวิทยาคม เปิดสอนในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ และสาขาวิชาบริหารธุรกิจ จำนวน 4 หมู่เรียน มีนักศึกษาทั้งสิ้น 152 คน และเปิดศูนย์มืองเมือง ที่มุ่งให้บริการทางการศึกษาแก่พระภิกษุและสามเณร ในระดับอนุปริญญา และปริญญาตรี จำนวน 2 หมู่เรียน มีนักศึกษาทั้งสิ้น 61 คน

ปี พ.ศ. 2548 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงรายทั้งหมด 8 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พะเยา ศูนย์ฝาง ศูนย์เชียงคำ ศูนย์เวียงป่าเป้า ศูนย์เทศบาล ศูนย์เท่ง ศูนย์เชียงของ และศูนย์มืองเมือง

การให้บริการทางการศึกษา ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มของสินค้ามีคุณ (Merit goods) เนื่องจากสินค้าเหล่านี้เมื่อบริโภคแล้ว นอกจากจะเกิดประโยชน์แก่ตัวผู้บริโภคเองแล้ว ยังก่อประโยชน์ให้แก่สังคมด้วย ด้วยกลไกราคาไม่สามารถใช้ในการจัดสรรสินค้าเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสวัสดิการที่แท้จริงที่สังคมควรได้รับ ดังนั้น รัฐบาลจึงจำเป็นต้องเข้ามาแทรกแซงในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการผลิตและบริการ เช่น รัฐบาลอาจเข้ามาเป็นผู้ผลิต หรือให้เอกชนเป็นผู้ผลิต โดยรัฐเป็นผู้ควบคุมสินค้าโดยทางอ้อม

ถึงแม้ว่าการให้บริการทางการศึกษาเป็นสินค้ามีคุณก็ตาม แต่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีทรัพยากรที่จำกัด ดังนั้นในการเปิดศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ต้องคำนึงถึงต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของการเปิดศูนย์แต่ละแห่งด้วย เพื่อให้มีความเป็นไปได้ทางการเงินไม่เกิดการสูญเปล่าในการใช้ทรัพยากร และให้ศูนย์ต่างๆ เหล่านี้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ อีกทั้งด้วย

ในปี พ.ศ.2549 ศูนย์เชียงของ จำเป็นต้องปิดตัวลง เนื่องจากมีต้นทุนในการดำเนินงานสูงกว่ารายได้ที่ได้รับมาก จึงทำให้ไม่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ สำหรับศูนย์มืองเมืองนั้น ถึงแม้ค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษา 1 คน ยังค่อนข้างสูง แต่เนื่องจากเป็นศูนย์ที่ตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักในการสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่พระภิกษุและสามเณร ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแก่พระภิกษุและสามเณรในจังหวัดเชียงราย พบว่ายังไม่เป็นที่แพร่หลาย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ศูนย์มืองเมืองยังดำเนินการเปิดสอนอยู่ ดังนั้น ในปี พ.ศ.2549 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จึงมีศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่เหลืออยู่ทั้งหมด 7 ศูนย์

ตารางที่ 1.1 จำนวนนักศึกษา และค่าใช้จ่ายของศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2548

ชื่อศูนย์การศึกษา	จำนวนนักศึกษา (คน)	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษา 1 คนต่อปี (บาท)
ศูนย์เชียงของ	23	706,081	30,699
ศูนย์มุงเมือง	23	501,233	21,793
ศูนย์เวียงป่าเป้า	104	1,617,570	15,554
ศูนย์เชียงคำ	132	1,535,485	11,632
ศูนย์เทิง	325	3,728,660	11,473
ศูนย์ฝาง	334	3,739,604	11,196
ศูนย์เทศบาล	341	3,500,096	10,264
ศูนย์พะเยา	638	6,034,952	9,459
รวม	1,920	21,363,681	

ที่มา: สำนักงานอธิการบดี. กองนโยบายและแผน (2548)

จากตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนนักศึกษา และค่าใช้จ่ายของศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 พบว่าศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายในแต่ละศูนย์จะมีค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษา 1 คนต่อปี ในสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ยกเว้นศูนย์เชียงของและศูนย์มุงเมือง มีค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษา 1 คนต่อปี แตกต่างจากศูนย์ต่างๆ ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากทั้งสองศูนย์มีจำนวนนักศึกษาน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับศูนย์อื่นๆ

สำหรับศูนย์ที่มีจำนวนนักศึกษานในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน พบว่าศูนย์เทศบาล (341 คน) ศูนย์ฝาง (334 คน) และ ศูนย์เทิง (325 คน) โดยค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษา 1 คนเท่ากับ 10,264 บาท 11,196 บาท และ 11,473 บาท ตามลำดับ สัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษา 1 คนต่อปี พบว่ามีความแตกต่างกันบ้างแต่ไม่มากนัก

จะเห็นได้ว่าปัจจัยสำคัญในการกำหนดความคุ้มค่าในการเปิดศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้แก่ จำนวนนักศึกษา ที่กำหนดคราบริบจากค่าธรรมเนียมการศึกษา และค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการเรียนการสอนต่างๆ นอกจากนี้ ระยะทางจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายไปยังศูนย์การศึกษาต่างๆ ก็เป็นปัจจัยสำคัญในการเปิดศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยด้วย เพราะระยะทางที่ไกลเกินไปทำให้การเดินทางไปสอนของผู้สอนไม่สะดวก การบริหารจัดการอาจไม่คล่องตัวเท่าที่ควร

ในการศึกษาต้นทุนและผลได้ทางการเงินของศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงรายจะเป็นแนวทางสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยผลักดันให้กระบวนการจัดสรรงบประมาณ ให้แก่ศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม เพื่อให้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่มุ่งให้โอกาสทางการศึกษา แก่ประชาชน ผลิตและพัฒนาคนที่พร้อมด้วยความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของประชาชน มีส่วนร่วมและสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐรวมทั้งภาคเอกชน และเป็นองค์กรที่เชี่ยวชาญอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง จึงถือโอกาสวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงิน เฉพาะศูนย์เทิง โดยอ้างอิงข้อมูลค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอนจาก ศูนย์ฝาง เนื่องจากเป็นศูนย์การศึกษาที่จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2544 มีการจัดการศึกษามาแล้ว 5 ปี จึงมีข้อมูลค่าใช้จ่ายที่ครอบคลุม ส่วนค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการลงทุนเริ่มแรกประเมินจากค่าใช้จ่ายใน การลงทุนของศูนย์เทิง ที่จัดตั้งในปี พ.ศ.2547 อีกทั้งการบริหารจัดการของทั้งสองศูนย์ค่อนข้าง ลงตัวและไม่มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ทำให้ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์สมบูรณ์และใกล้เคียง กับความเป็นจริงมากที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงิน ของศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงราย และวิเคราะห์ความไวต่อการเปลี่ยนแปลงเมื่อต้นทุนเพิ่มขึ้น หรือผลตอบแทนลดลง
2. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน (SWOT) ของศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย
3. เพื่อศึกษาถึงระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงราย ในด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน สำหรับการ จัดตั้งศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย การวิเคราะห์เชิงผลเสีย-ผลดีทำให้ทราบถึง จุดคุ้มทุนของการเปิดศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในขณะที่ SWOT Analysis จะช่วยในการประเมินการทำงานของศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเป็นประโยชน์ ต่อการวางแผนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ต่อไป

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เป็นระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2548-2552 โดยจะทำการศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินเฉพาะศูนย์เทิง

1.5 แหล่งที่มาของข้อมูล

1) ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ได้แก่ การคำนวณหามูลค่าปัจจุบันสุทธิของผลตอบแทน (NPV) อัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) และการวิเคราะห์ความไวต่อการเปลี่ยนแปลงของโครงการ (Sensitivity analysis) ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ที่รวบรวมมาจากเอกสารสรุปจำนวนนักศึกษา รายงานผลการดำเนินงาน แผนการพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และเอกสารเกี่ยวกับ ประกาศ / คำสั่ง / ข้อบังคับ ฯลฯ

2) ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง - จุดอ่อน (SWOT) ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากกองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี ได้แก่ เอกสารรายงานประจำปี พ.ศ.2548 เอกสารนโยบายการพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในระยะ 4 ปี (พ.ศ.2548-2551) และแผนปฏิบัติการราชการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประจำปี พ.ศ.2548

3) ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การศึกษาถึงระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) จากการสำรวจด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มนักศึกษาตัวอย่างที่ลงทะเบียนที่ศูนย์ฝางและศูนย์เทิงในภาคเรียนที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2548 จำนวนศูนย์ละ 100 คน รวมทั้งสิ้น 200 คน จากจำนวนนักศึกษาของทั้งสองศูนย์รวม 659 คน โดยสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบบบังเอิญ

1.6 นิยามศัพท์

ปีงบประมาณ หมายถึงระยะเวลาตามปฏิทินตั้งแต่ 1 ตุลาคมของปีหนึ่งจนถึง 30 กันยายนของปีถัดไป

ปีการศึกษา หมายถึงระยะเวลาตามปฏิทินตั้งแต่ 1 มิถุนายนของปีหนึ่งจนถึง 31 พฤษภาคมของปีถัดไป

จำนวนนักศึกษา หมายถึงนักศึกษาที่มีสถานะภาพเป็นนักศึกษาของศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย หมายถึงสถานที่ศึกษาที่ลงนามความร่วมมือในการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษากับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ค่าใช้จ่ายประจำ หมายถึงค่าใช้จ่ายพื้นฐาน สำหรับการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินงานต่างๆ อาทิเช่น ค่าตอบแทนการสอน ค่าพาหนะ และค่าวัสดุ เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน หมายถึงค่าใช้จ่ายในหมวดค่าครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง